Kwadrans
dla dyrektora szkoły

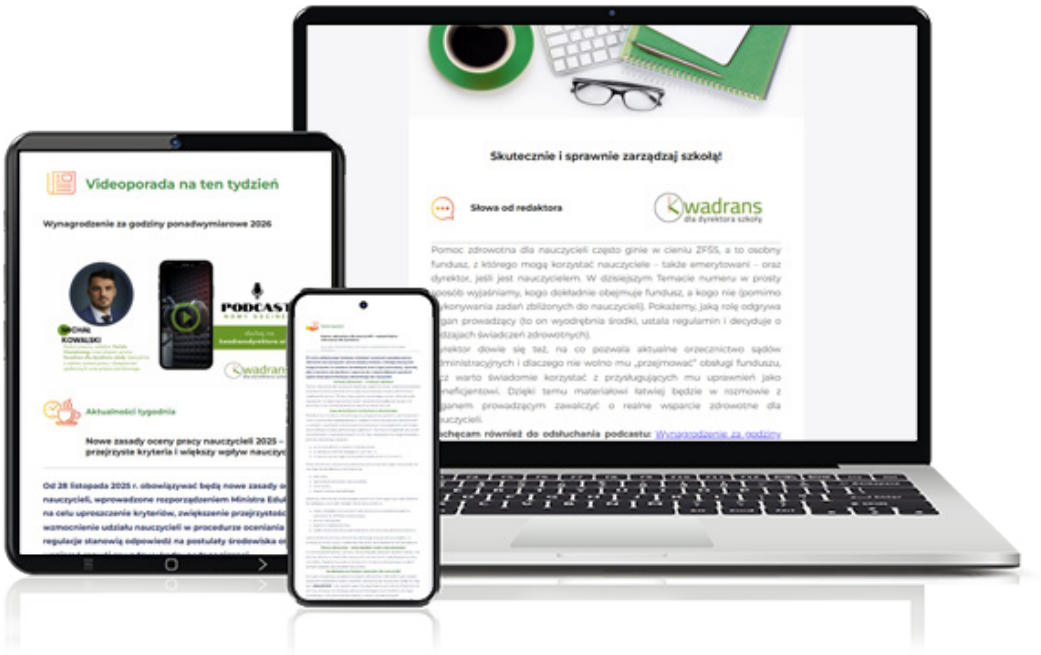
Zmiany w prawie oświatowym od 1 stycznia 2026 r.

Przegląd najważniejszych nowości

Kwadrans
dla dyrektora szkoły

Więcej niż newsletter!

Organizacja pracy dyrektora w jednym miejscu

Przetestuj przez 30 dni

Polecam
Michał Kowalski

Zmiany w prawie oświatowym od 1 stycznia 2026 r. Przegląd najważniejszych nowości

Copyright © Warszawa 2026 by Wiedza i Praktyka sp. z o.o

Autor: Michał Kowalski
Redakcja: Katarzyna Giruć
Korekta: Zespół
Koordynator produkcji: Mariusz Jezierski
Koordynator projektów wydawniczych: Anna Jagodzińska
Content & Publishing Leader: Marta Grabowska-Peda

Projekt graficzny okładki: Agnieszka Makowska
Zdjęcie na okładce: Freepick
Skład i łamanie: Agnieszka Makowska

Wydanie I
Stan prawny: styczeń 2026 r.
ISBN: 978-83-8409-539-3
Kod produktu: 1BA0213

Wydawca:
Wiedza i Praktyka sp. z o.o.
03-918 Warszawa, ul. Łotewska 9a
tel. 22 518 29 29, faks 22 617 60 10
www.wip.pl

Publikacja uwzględnia stan prawny obowiązujący na dzień 1 stycznia 2026 r.

Niniejsza publikacja oraz wszystkie zawarte w niej teksty, grafiki i materiały są chronione prawem autorskim. Żadna część tego e-booka nie może być reprodukowana, przechowywana w systemach wyszukiwania lub transmitowana w jakiejkolwiek formie i jakimikolwiek środkami – elektronicznymi, mechanicznymi, kopiowania, nagrywania lub innymi – bez uprzedniej pisemnej zgody Redakcji.

Zakaz ten nie dotyczy cytowania ww. materiałów w granicach dozwolonego użytku, z powołaniem się na źródło.

Treści zawarte w niniejszej publikacji mają charakter wyłącznie informacyjny i edukacyjny. Publikacja została przygotowana z zachowaniem najwyższej staranności oraz z wykorzystaniem wysokich kwalifikacji, wiedzy i doświadczenia autorów oraz konsultantów. Niemniej jednak zawiera ona ogólne wskazówki i nie powinna być traktowana jako indywidualna porada prawna, finansowa, medyczna ani żadna inna forma profesjonalnej konsultacji.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za decyzje podjęte na podstawie informacji zawartych w tej publikacji. W przypadku potrzeby uzyskania specjalistycznej porady zaleca się konsultację z odpowiednim ekspertem lub specjalistą w danej dziedzinie.

Spis treści

Wstęp 5

Godziny ponadwymiarowe - zmiany w prawie oświatowym 2026 7
- Pomniejszenie pensum w przypadku dni wolnych od zajęć 7
- Godziny doraźnych zastępstw zamiast godzin ponadwymiarowych 8

Odprawa emerytalna nauczyciela 9
- 6-miesięczna odprawa emerytalno-rentowa 9
- Od 1 stycznia 2026 r. wysokość odprawy ma stanowić równowartość: 9
- Odprawa wyłącznie w podstawowym miejscu zatrudnienia 10
- Zbieg odprawy emerytalno-rentowej z odprawą z tytułu rozwiązania stosunku pracy 10

Nagroda jubileuszowa nauczyciela 12
- Co zmienia się w nagrodzie jubileuszowej dla nauczycieli? 12
- Bez wyrównania za 2025 rok i wcześniejsze lata 13

Zlecenie i działalność gospodarcza w stażu pracy 14
- Nieoskładkowana umowa zlecenie będzie wliczana do stażu pracy 14
- Zaliczenie okresu zawieszenia działalności gospodarczej do stażu pracy 15
- Dokumentować okres prowadzenia działalności gospodarczej lub zlecenia 16
- Termin na udokumentowanie nowych okresów 17

Świadczenie kompensacyjne 18
- Nauczycielskie świadczenie kompensacyjne w każdej placówce oświatowej 18

Podstawa prawna 20

Wstęp

1 stycznia to w oświacie data, która potrafi „ustawić" cały rok – szczególnie wtedy, gdy zmieniają się zasady dotyczące wynagrodzeń, uprawnień pracowniczych i świadczeń nauczycieli. A właśnie z takim pakietem zmian wchodzimy w 2026 rok. Ten e-book przygotowano z myślą o dyrektorach szkół, którzy muszą nie tylko wiedzieć co się zmienia, ale przede wszystkim: jak to bezpiecznie zastosować w praktyce, w planach organizacyjnych, rozliczeniach i decyzjach kadrowych.

Do najważniejszych zmian należą nowe zasady dotyczące godzin ponadwymiarowych, zwłaszcza tych, które były zaplanowane, ale z różnych powodów nie doszły do skutku. Do tej pory w wielu szkołach pojawiało się pytanie: *czy płacić za niezrealizowane godziny*, czy *nie*? Teraz ustawodawca daje jasną odpowiedź. Co ważne, nie zawsze będzie ona zależała od tego, czy nauczycielowi udało się przydzielić inne zajęcia opiekuńcze lub wychowawcze w zastępstwie. Liczyć się będą konkretne przesłanki – przyczyna niezrealizowania zajęć oraz gotowość nauczyciela do ich prowadzenia.

Do tego dochodzi obowiązek wyrównania wynagrodzenia za gotowość do prowadzenia zajęć w godzinach ponadwymiarowych za okres od 1 września 2025 r., z terminem wypłaty do 6 lutego 2026 r.

Zmiany dotykają też organizacji pracy w tygodniach, w których wypadają wycieczki, święta, dni wolne, rekolekcje, egzaminy itp. Nowe przepisy przewidują pomniejszanie pensum także w tych tygodniach, w których nauczyciel nie ma zaplanowanych zajęć bezpośrednio z uczniami lub na ich rzecz. To detal, który w praktyce może wpływać na rozliczanie obowiązkowego wymiaru zajęć i planowanie zastępstw.

Kolejny ważny obszar to relacja między godzinami ponadwymiarowymi a doraźnymi zastępstwami. Od 1 września 2025 r. obowiązuje zakaz przydzielania doraźnych zastępstw w czasie, w którym nauczyciel miał prowadzić zajęcia z uczniami. Od 1 stycznia 2026 r. pojawia się dodatkowy wyjątek. Nauczyciel może dostać doraźne zastępstwo w czasie zaplanowanych godzin ponadwymiarowych, jeśli tych godzin nie zrealizował z przyczyn dotyczących szkoły. W praktyce oznacza

to nowe możliwości organizacyjne, ale też nowe ryzyka błędów w przydziałach i rozliczeniach.

W e-booku omawiamy również zmiany, które będą miały ogromne znaczenie dla polityki kadrowej i planowania kosztów w kolejnych latach, czyli nowe zasady dotyczące odprawy emerytalno-rentowej oraz nagród jubileuszowych. Od 2026 r. odprawa ma być wyliczana według ogólnego stażu pracy, a jej wysokość może sięgnąć nawet 6-miesięcznego wynagrodzenia.

Do tego dochodzą nowe progi nagród jubileuszowych: 45 lat pracy (400%) oraz podwyższenie nagrody za 40 lat pracy (300%), ale z ważnym zastrzeżeniem – bez wyrównania za staż, który upłynął przed 1 stycznia 2026 r.

Od 1 stycznia 2026 r. do stażu pracy można zaliczać m.in. okresy prowadzenia działalności gospodarczej, pracy na zleceniach czy pracy za granicą. Co istotne, w przypadku pracowników zatrudnionych 1 stycznia 2026 r. przewidziano 24 miesiące na udokumentowanie tych okresów. To temat, który może realnie wpłynąć na dodatki stażowe, odprawy, nagrody jubileuszowe czy wymiar urlopu.

Na koniec przyglądamy się zmianom w zakresie świadczenia kompensacyjnego. Od 2026 r. obejmuje ono szerszy katalog placówek, w tym również wiele jednostek publicznych i niepublicznych, które wcześniej budziły wątpliwości interpretacyjne.

Mamy nadzieję, że dzięki wskazówkom zawartym w e-booku uda Ci się przejść przez zmiany spokojnie i bez chaosu.

Godziny ponadwymiarowe – zmiany w prawie oświatowym 2026

Niezwykle istotną zmianą w prawie oświatowym jest wprowadzenie nowych zasad wypłaty wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe w 2026 r. **w zakresie godzin niezrealizowanych.**

Co jest ważne? W czasie, w którym nauczyciel nie realizuje zajęć, można przydzielić mu inne zajęcia opiekuńcze lub wychowawcze uwzględniające potrzeby i zainteresowania uczniów. Kwestia ta nie będzie już jednak miała znaczenia w kontekście wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe.

Ponadto na jednostki oświaty nałożono obowiązek wypłaty wyrównania wynagrodzenia za gotowość do prowadzenia zajęć w godzinach ponadwymiarowych. Dotyczy to godzin zrealizowanych od 1 września 2025 r. Wypłata ma nastąpić do 6 lutego 2026 r.

Pomniejszenie pensum w przypadku dni wolnych od zajęć

Zgodnie z nowymi przepisami pomniejszenie pensum w tzw. niepełnych tygodniach będzie stosowane także w tygodniach z dniami, w których dla nauczyciela nie zaplanowano zajęć bezpośrednio z uczniami lub na ich rzecz.

Podstawa prawna

- Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2024 r. poz. 986 ze zm.).
- Ustawa z 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz.U. z 2025 r. poz. 277).
- Ustawa z 25 lipca 2025 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2025 r. poz. 1160).
- Ustawa z 21 listopada 2025 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela.
- Ustawa z 26 września 2025 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw.

Publikacje i prenumerata wydawnictw:
tel.: 22 518 29 29 • faks: 22 617 60 10
e-mail: cok@wip.pl

ISBN 978-83-8409-539-3

1BA0213